

POSTANOWIENIE

31 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 31 sierpnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi D. Sp. j. w O., poprzednio D. spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością spółka komandytowa w O.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku
z 17 grudnia 2020 r., XII Ga 367/20,
wydanego w sprawie z powództwa D. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
spółki komandytowej w O.
przeciwko H. T.
o zapłatę,

odrzucono skargę.

UZASADNIENIE

Powódka D. Sp. j. w O. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z 17 grudnia 2020 r. (sygn. akt XII Ga 367/20).

Skargę oparła na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest: art. 65 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji uznanie, że w umowie cesji oprócz literalnego brzmienia należało badać zamiar strony pozwanej, czyli bezgotówkowe wynajęcie pojazdu zastępczego, za który to najem zapłaciłby

ubezpieczyciel sprawcy kolizji; art. 509 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji uznanie, że umowa przelewu wierzytelności w stosunku do P. była skuteczna i ważna, a w rezultacie umożliwiała dochodzenie roszczeń w stosunku do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, podczas gdy umowa cesji wierzytelności nie była ważna z uwagi na przeniesienie wierzytelności w stosunku do podmiotu, który nie ponosił odpowiedzialności gwarancyjnej za zdarzenie z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, a w cesji wskazano podmiot, który nie ponosił odpowiedzialności, a ponadto nieprawidłową podstawę odpowiedzialności; art. 659 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie faktu, że najem jest umową odpłatną; art. 817 § 1 k.c., art. 19 ust. 2, w zw. z art. 106 ust. 1 i 2, w zw. z art. 108 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że powód nie zgłosił skutecznie roszczeń w stosunku do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego; art. 98 ust. 1 pkt 3 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że w stosunku do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego skuteczne było dokonanie cesji wierzytelności w stosunku do P. z tytułu odpowiedzialności na podstawie obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, a w efekcie z uwagi na niewłaściwą podstawę prawną odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, zawartej umowy cesji nie można było uznać za skuteczną i ważną. W rezultacie powyższy wyrok Sądu Okręgowego Gdańsku powódka zaskarżyła w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 424⁵ § 1 k.p.c. wprowadza sześć koniecznych elementów konstrukcyjnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Zgodnie z tym przepisem skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać: oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości lub w części; przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie; wskazanie przepisu prawa,

z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne; uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy; wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe; wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem.

Wymagania skargi wymienione wyczerpująco w art. 424⁵ § 1 k.p.c. mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. - na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę - ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione niezależnie od innych wymagań (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, niepubl.; z 18 stycznia 2006 r., III CNP 21/05, niepubl.; z 28 lutego 2012 r., I CNP 62/11, niepubl.).

Wniesiona przez powodową Spółkę skarga spełniła tylko niektóre z wymienionych wymogów. Otóż z art. 424⁵ § 1 k.p.c. wynika, że na skarżącym spoczywa obowiązek wykazania, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto - gdy skargę wniesiono, stosując art. 424¹ § 2 - że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi. Realizacja tego obowiązku – na co wielokrotnie zwracał uwagę Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie – nie może opierać się na ogólnym świadczeniu skarżącego, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia nie było możliwe w drodze innych środków prawnych, gdyż zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący musi „wykazać” (nie tylko „wskazać”), że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Musi więc ujawnić i przedstawić w skardze tę okoliczność w sposób wyczerpujący i niebudzący wątpliwości oraz w drodze stosownego wywodu dowieść jej istnienia i przekonująco uzasadnić (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2018 r., I CNP 40/18, niepubl., z 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, niepubl., z 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, niepubl., z 18 kwietnia 2018 r., III CNP 9/18, niepubl. oraz z 23 marca 2018 r., II CNP 58/17, niepubl.). Tymczasem skarżąca we

wniesionej skardze skarżąca ograniczyła się jedynie do samego oświadczenia, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Nie przedstawiła jakiegokolwiek argumentacji, celem wykazania, że przesłanka ta, w realiach przedmiotowej sprawy, rzeczywiście miała miejsce.

W przedmiotowej skardze strona powinna także uprawdopodobnić wyrządzenie szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). Do spełnienia omawianej przesłanki konieczne jest istnienie szkody w chwili wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie jest zatem wystarczające powołanie się w skardze na samo zagrożenie wystąpienia szkody, choćby było ono realne. Taki wniosek wynika z wykładni literalnej powołanego przepisu dokonywanej w związku z art. 424¹ § 1 k.p.c. i art. art. 417¹ § 2 k.c., w których ustawodawca powtórzył zawarty w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. zwrot „została wyrządzona szkoda”. Sformułowanie to świadczy o tym, że skarga przysługuje stronie tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem została już stronie wyrządzona szkoda (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 2005 r., III CNP 5/05, niepubl., z 4 sierpnia 2009 r., II CNP 43/09, niepubl., z 10 grudnia 2010 r., III CNP 48/10, niepubl., z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141 i z 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 110). Skarżący powinien przy tym przedstawić dowody lub inne środki uwiarygodniające jego twierdzenie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06, niepubl. i z 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06, Biul. SN 2006, nr 6, s. 8). Tak rozumianego obowiązku strona skarżąca nie spełniła stwierdzając, że w jej ocenie na skutek wydanego przez Sąd Okręgowy w Gdańsku wyroku doznała szkody poprzez powstanie uszczerbku majątkowego w wysokości 1.574,23 zł, na którą kwotę składały się opłaty sądowe (50 zł od pozwu, 100 zł od apelacji, 17 zł opłata od pełnomocnictwa), koszty procesu oraz nieuzyskanie należności z faktury objętej pozwem (985,23 zł), od której zostały uiszczone należności publicznoprawne. Tymczasem w realiach sprawy powódka w żaden sposób nie uprawdopodobniła rzekomo doznanej szkody majątkowej, przy czym dodatkowo wystąpiła w ramach przedmiotowej skargi z wnioskiem o dopuszczenie dowodu z załączonych dokumentów w celu wykazania faktu wyrządzenia powodowi szkody poprzez

wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia. Mając na względzie powyższe fakty trzeba podkreślić, iż okoliczność, że wydano orzeczenie niekorzystne dla strony, nieuwzględniające jej żądania lub zajętego w sprawie stanowiska, nie jest równoznaczne z poniesieniem szkody w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. Nieuzyskanie przez stronę w postępowaniu sądowym oczekiwanej ochrony prawnej nie musi prowadzić do powstania uszczerbku majątkowego. Poniesienie takiego uszczerbku w związku z nieuwzględnieniem roszczenia strona powinna wykazać, czego skarżąca nie uczyniła (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 czerwca 2016 r., IV CNP 2/16, niepubl.; z 5 grudnia 2016 r., I CNP 15/16, niepubl.). Za szkodę w rozumieniu tego przepisu nie uznaje się również kosztów sądowych i procesu nawet wtesy, gdy zostały one faktycznie poniesione przez stronę (zob np. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 lutego 2013 r., III CNP 2/13, niepubl., z 25 maja 2007 r., III CNP 30/07, niepubl. oraz z 27 marca 2015 r., I CNP 43/14, niepubl.).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c., odrzucił skargę.

[PG]

[ms]